

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/363/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4313206449
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 07. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4313206449.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej v právnej veci žalobcu: CD Consulting, s. r. o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, Praha 1, Česká republika, IČO: 26 429 705, zast. Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, proti žalovanej: X. N., nar. XX. XX. XXXX, bytom S., Q. XX/XX, o zaplatenie zmenkovej sumy 72 eur s príslušenstvom a zmenkovej odmeny 0,34 eura, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 24. februára 2015 č. k. 7C/182/2013-48 takto

rozhodol:

Odvolací súd p r i p ú š ť a späťvzatie návrhu v časti zaplatenia zmenkového úroku vo výške 0,19% denne zo sumy 102 eur od 19. 12. 2010 do 10. 03. 2011, zo sumy 92 eur od 11. 03. 2011 do 11. 04. 2011, zo sumy 82 eur od 12. 04. 2011 do 11. 08. 2011 a zo sumy 72 eur od 12. 08. 2011 do zaplatenia, rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 24. februára 2015 č. k. 7C/182/2013-48 v tejto časti z r u š u j e a konanie z a s t a v u j e .

Vo zvyšnej zamietajúcej časti a vo výroku o trovách konania napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 156 ods. 3 OSP, čl. I § 75, čl. I § 11 ods. 1, čl. I § 5 ods. 1, čl. I § 48 ods. 1 bod 2, § 33 ods. 1, 2, § 34 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch v znení neskorších predpisov a uviedol, že vzhľadom k tomu, že v tomto konaní ide o drobný spor, vyvesil dňa 04. 02. 2015 oznam na úradnej tabuli súdu, že dňa 24. 02. 2015 o 9.30 hodine, v pojednávacej miestnosti OS Levice na č. d. 10 na prízemí bude podpísaným súdom vo veci verejne vyhlásený rozsudok. Súd prvej inštancie sa oboznámil so žalobou spolu s prílohami, originál zmenkou a zistil, že žalobca predložil v konaní vlastnú zmenku, ktorá obsahuje nasledovné údaje: označenie, že sa jedná o zmenku, číslo zmluvy: 409800004, meno, priezvisko, rodné číslo a podpis vystaviteľa - žalovanej, miesto vystavenia: v S., dátum vystavenia: 06. 07. 2010, zmenková suma: 102 eur, vyhlásenie vystaviteľa: „Zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSŤ, s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, zmenkový úrok 0,25 % denne od 19. 12. 2010“, splatné: POHOTOVOSŤ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, doložka: "bez protestu", "na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia". Na rube zmenky sa nachádza indosament (rubopis), ktorým bola zmenka prevedená na žalobcu. Z obsahu spisového materiálu je zrejmé, že žalobca sa podanou žalobou domáhal vydania zmenkového platobného rozkazu na zaplatenie sumy 72 eur. Súd však vo veci zmenkový platobný rozkaz nevydal a za účelom a rozhodnutia o podanej žalobe sa oboznámil s obsahom spisového materiálu, a to s predloženou xerox-kópiou, ktorú si porovnal s originálom listiny založenej v trezore súdu označenej ako zmenka, vystavenej v S. s dátumom vystavenia dňa 06. 07. 2010 na 102 eur zmenkovej sumy, ktorá listina obsahuje doložku v znení: "zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad: Pohotovosť s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, zapísaná v obchodnom

registri Okresného súdu Bratislava 1, oddiel: Sro, vložka číslo 23 636/B, zmenkovú sumu jednostodva eur a zmenkový úrok 0,25 % denne od dátumu začiatku úročenia 19. 12. 2010. Ďalej uvedená zmenka obsahuje doložku nasledovného znenia: Splatné: Pohotovosť s.r.o. IČO 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, ako aj doložku: „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ s uvedením mena a priezviska: X. N., v kolónke trvalé bydlisko s označením S., Q. ulica XX/XX, rodné číslo XXXXXX/XXX s grafickým vyobrazením nečitateľného podpisu nad kolonkou, podpis vystaviteľa. Ďalej uviedol, že každá zmenka obsahuje formálne a obsahové náležitosti. Medzi formálne náležitosti patria písomná forma a určitý jazyk rovnaký pre platobný príkaz (zaplaťte, zaplatím) a pre označenie: „zmenka“. Obsahové náležitosti vlastnej zmenky sa členia na podstatné a nepodstatné, ktoré sú uvedené v čl. I § 75 a súvis. ustanovení zák. č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch. Zmenka obsahuje všetky práva a povinnosti, ktoré sú inkorporované v skriptúrnych prejavoch na zmenke, ktorá predstavuje množinu doložiek, a preto nespornosť zmenečného záväzku znamená, že zmenka sama osebe je jediným a celkom dostatočným dôvodom pre platenie, a preto nie je k tomu nič potrebné preukazovať len existenciou samotnej platnej zmenky, ktorá má charakter abstraktného záväzku a to v tom zmysle, že sa neuvádzajú okolnosti a dôvody vzniku záväzku, a preto sa nemôžu uplatniť ani námietky z tohto titulu. Ak vznikne zmenečný záväzkový vzťah, stáva sa záväzkovým vzťahom celkom samostatným, ktorý existuje, mení sa a vyvíja sa bez väzby na záväzkové vzťahy, ktoré stáli pri ich vzniku a nepochybne s každým indosamentom sa nesporne charakter zmenky ďalej posilňuje a prehľbuje v neprospech zmenečne zaviazanej osoby, kedy zjednodušene možno uviesť, že zmenka si začne žiť svojím životom. Tento abstraktný záväzok zo zmenky možno preto obmedziť po uplatnení dôvodných námietok zo strany osôb zúčastnených na zmenkovo-právnom vzťahu, resp. uplatnený nárok z takejto listiny síce označenej ako zmenka ex offio posúdiť ako neplatnú zmenku napr. podľa § 33 ods. 2 zák. č. 191/1950 Zb., čím by došlo k zamietnutiu žaloby. Medzi uvádzané minimálne zákonom požadované štandardy patrí aj údaj určujúci splatnosť zmenky a ako je tomu v prejednávacom prípade, kedy popri údají určujúcim splatnosť Vista zmenky, inak povedané zmenky pri predložení (upravenej v § 33 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. zák.) sa vyskytuje ďalšia doložka nad podpisom výstavcu, čím táto doložka je rovnako krytá podpisom výstavcu, je údaj určujúci konkrétny deň splatnosti a to štyroch rokov od vystavenia, t. j. jeden konkrétny deň a to 6. júla (2010 + 4 roky) 2014, kedy súd poukázal na výkladové pravidlá k § 36 ods. 1 a súvis. ustanovení Zmenkového práva, podľa ktorého platí, že ak je zmenka znejúca na jeden alebo viac mesiacov, ako je tomu v prejednávacom prípade 4 rokov od 6. júna 2010, t. j. po dáte, alebo je zročná odpovedajúceho dňa mesiaca, v ktorom sa má platiť, len ak by nebolo toho dňa, bola by zmenka zročná posledného dňa v mesiaci. Súd prvej inštancie pri preukázaní svojich úvah poukázal na argumentáciu z rozhodnutia v obdobnej veci NS SR sp. zn.: 1 Obdo 59/2010 zo dňa 26. januára 2011, ktorým NS SR zamietol dovolanie voči rozhodnutiu KS v Nitre 5CoZm 1/2010-139 v spojení s uznesením z 20. 07. 2010 k čís. kon.: 15CoZm 1/2010-150 (vec OS Nitra) a jednoznačne skonštatoval neplatnosť zmenky s dvoma údajmi splatnosti, ako je tomu v prejednávacom prípade s poukazom na citovaný § 33 ods. 2 zákona o zmenkách a šekoch. Rovnako súd prvej inštancie poukázal, vzhľadom k zhodnej úprave zák. č. 191/1950 Zb. zák. o zmenke a šeku vo vzťahu k § 33 a § 34 aj v inom členskom štáte ES v ČR napríklad na rozhodnutia Městského soudu Praha sp. zn. 196/Cm 6/2009 zo dňa 08. 12. 2009, ako aj na právny názor sudcu (t. č. Vrchního soudu Praha) odborníka na zmenkové právo pána JUDr. Zdenka Kovaříka. Podľa súdu prvej inštancie nemožno súhlasiť s argumentáciou prezentovanou za posledné obdobia, podľa ktorého doložka: „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ je výrazom akejsi postupnej splatnosti, resp. predĺženia lehoty na predloženie vistazmenky na platenie o 4 roky, prípadne iných úvah. Prezentované názory vo vzťahu k citovanej doložke súd prvej inštancie považoval za účelové a v rozpore so znením § 34 ods. 1 zák. a § 36 zmenkového zákona. Napokon, súd prvej inštancie podanú žalobu zamietol aj s poukazom na to, že v protiklade s abstraktnosťou záväzku, ktorá zjednodušuje zmenečne oprávnenej osobe si uplatniť na súde zmenečné nároky je charakteristická zmenková prísnosť (rigor cambialis), ktorú musí zmenka spĺňať ako cenný papier z pohľadu zmenečného veriteľa, tak aj dlžníka na to, aby bolo možné práva z nej s úspechom uplatniť. Rozlišuje sa materiálna (hmotnoprávna) zmenková prísnosť, ktorá sa prejavuje striktnou a kogentnou úpravou minimálnych náležitostí zmeniek s prísnyimi podmienkami zachovania zmenkových práv, atď. a formálna stránka zmenkovej prísnosti, z ktorej vyplýva, že zmenečné nároky sa dajú uplatniť v urýchlenom súdnom konaní. Na základe uvedených skutočností, podľa súdu prvej inštancie, citovaná vlastná zmenka je neplatná, okrem už uvedených skutočností aj na tom základe, že nemožno na jednej strane v rámci zachovania materiálnej (hmotnoprávna) zmenkovej prísnosti neprihliadať ku skutočnosti, že na zmenke sú napísané dve doložky upravujúce splatnosť zmenky a na druhej strane v rámci abstraktnosti záväzku výkladom dospieť k tomu, že splatnosť je jednoznačne upravená inak ako je uvedená v písomnom vyhotovení citovanej vlastnej zmenky a v neposlednom rade súd v týchto

konaniach postupoval podľa § 156 ods. 3 OSP bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením, nakoľko podľa súdu sa nedá výkladom v rámci dokazovania vysvetliť skutočnosť, že na zmenke sú 2 údaje splatnosti. Súd prvej inštancie o náhrade trov konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov konania náhradu trov konania nepriznal podľa 151 ods. 1 OSP, nakoľko v konaní úspešný účastník konania si nárok na náhradu trov konania neuplatnil a z obsahu spisového materiálu je zrejmé, že žalovanej žiadne trovy tohto konania ani nevznikli.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, odôvodniac ho tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, strane sporu sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Napadnuté rozhodnutie je prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Prekvapivosť napadnutého rozhodnutia vyplýva zo skutočnosti, že žalovaná uplatnený nárok nepoprela, no napriek tomu súd uplatnený nárok zamietol, ale najmä vyplýva z rozporu napadnutého rozhodnutia s konštantnou judikatúrou NS SR. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že zmenka je neplatná pre neurčitý údaj splatnosti; neurčitosť má vyplývať z údajného rozporu medzi na zmenke napísaným údajom "zaplatím za túto zmenku pri predložení" údajom "na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia". Poukázal na konkrétne ustanovenia Zmenkového a šekového zákona a na niektoré súdne rozhodnutia. Podľa neho je nesporné, že údaj, ktorý je uvedený na zmenke ako údaj splatnosti "pri predložení", je tradičný údaj, ktorý sa používa ako údaj splatnosti pri vistazmenke, t. j. zmenky splatnej na videnie. V súlade s výkladovými pravidlami slovenského jazyka je možné vyvodiť, že zmenka má byť predložená počas obdobia štyroch rokov od vystavenia, čo znamená, že uvedený údaj vymedzuje časový úsek, odkedy (od vystavenia) dokedy (uplynutým štyroch rokov od vystavenia) má byť zmenka preložená na platenie. Nestotožnil sa so záverom, že v údají predlžujúcom lehotu na platenie by mala byť ešte uvedená predložka "do", a to tak, že údaj by mal znieť "na platenie predložiť v lehote do 4 rokov od vystavenia". Záver súdu je nesprávny a vyplýva z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 21. 11. 2013 sp. zn. 43CoZm/10/2013, uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 11. 03. 2014 sp. zn. 9Co/22/2014, uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 11. 02. 2015 sp. zn. 11Co/529/2014 a žiadal, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie a prizná mu náhradu trov odvolacieho konania vo výške 16,60 eura bez DPH za podané odvolanie a 8,39 eura bez DPH režijný paušál.

3. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadрила.

4. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že vzhľadom k čiastočnému späťvzatiu žaloby žalobcom po tom, ako súd prvej inštancie rozhodol a jeho rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť, je potrebné podľa § 370 ods. 1 a 2 CSP pripustiť späťvzatie žaloby v časti zaplatenia zmenkového úroku vo výške 0,19% denne zo sumy 102 eur od 19. 12. 2010 do 10. 03. 2011, zo sumy 92 eur od 11. 03. 2011 do 11. 04. 2011, zo sumy 82 eur od 12. 04. 2011 do 11. 08. 2011 a zo sumy 72 eur od 12. 08. 2011 do zaplatenia, rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 24. februára 2015 č. k. 7C/182/2013-48 v tejto časti zrušiť a konanie zastaviť a vo zvyšnej zamietajúcej časti, ako i v časti trov konania, dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

5. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

6. Podľa § 470 ods. 2 prvej vety CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Počnúc od 01. 07. 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ktorý zrušil dovtedy platný zákon č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov Občiansky súdny poriadok. Keďže v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti (ak nie je ustanovené inak), je potrebné na danú právnu vec aplikovať právnu úpravu zákona č. 160/2015 Z. z.

8. Predmetom tohto konania je žaloba na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie“). Na jeho základe sa žalobca domáhal zaplatenia uvedenej zmenkovej sumy s príslušenstvom, zmenkovej odmeny a trov konania. Podľa predloženej žaloby je žalobca ako indosatár nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavila žalovaná, pričom indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrená doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Indosant predložil zmenku na zaplatenie, lebo vystaviteľ pohľadávku doposiaľ neuhradil. Súd prvej inštancie konštatoval, že na zmenke vystavenej žalovanou dňa 06. 07. 2010 na zmenkovú sumu 102 eur sa nachádza aj údaj o čísle zmluvy: 409800004, pričom vystaviteľ vyhlásil, že zaplatí za zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, a na rube zmenky sa nachádza indosament (rubopis), ktorým bola zmenka prevedená na žalobcu. Podľa obsahu spisu a aj podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, že súd prvej inštancie neskúmal, na základe akého právneho vzťahu žalovaná zmenku vystavila, odôvodnenie rozsudku zameralo na zdôvodnenie, prečo vo veci rozhodol bez prejednávania na pojednávaní so záverom o neplatnosti zmenky ako takej pre nesprávnosť lehoty, v ktorej mala byť zmenka predložená na zaplatenie.

9. V priebehu odvolacieho konania zoberal žalobca návrh čiastočne späť, a to v časti zmenkového úroku vo výške 0,19% denne z časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25% denne, čím si žalobca uplatňuje zmenkový úrok už len vo výške 0,06% denne. Na výzvu súdu prvej inštancie na žalovanú, či s čiastočným späťvzatím žaloby súhlasí, resp. nesúhlasí, žalovaná nereagovala.

10. Podľa § 370 ods. 1 CSP, ak je žaloba vzatá späť po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr, ako rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia.

11. Podľa § 370 ods. 2 CSP súd späťvzatie žaloby nepripustí, ak s tým protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Ak späťvzatie žaloby pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie zastaví.

12. Pretože žalobca po rozhodnutí súdu prvej inštancie do času, kým rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť, písomným podaním zo dňa 21. 12. 2015 (č. I. 71 spisu) vzal svoju žalobu čiastočne späť a žiadal zastaviť konanie a žalovaná nevyjadrila nesúhlas so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov v zmysle ustanovenia § 370 ods. 2 CSP, odvolací súd dospel k záveru, že sú splnené všetky podmienky stanovené v § 370 CSP na to, aby pripustil späťvzatie žaloby, uznesenie súdu prvej inštancie v rozsahu späťvzatia žaloby zrušil a konanie zastavil. Pre uvedené dôvody odvolací súd pripustil späťvzatie žaloby v časti zaplatenia zmenkového úroku vo výške 0,19% denne zo sumy 102 eur od 19. 12. 2010 do 10. 03. 2011, zo sumy 92 eur od 11. 03. 2011 do 11. 04. 2011, zo sumy 82 eur od 12. 04. 2011 do 11. 08. 2011 a zo sumy 72 eur od 12. 08. 2011 do zaplatenia, rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 24. februára 2015 č. k. 7C/182/2013-48 v tejto časti zrušil a konanie zastavil.

13. Vo zvyšnej zamietajúcej časti, ako i vo výroku o trovách konania dospel odvolací súd k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

14. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

16. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (napr. II. ÚS 383/06).

17. Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (napr. II. ÚS 85/06).

18. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

19. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

20. Rovnako sa vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze III. ÚS 119/03-30. Vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená vo vyššie citovanom ustanovení.

21. Právo strany na riadne odôvodnenie rozhodnutia je jednoznačne takým procesným právom, ktoré mu je v civilnom konaní priznané za účelom obhajenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Odôvodnenie rozsudku súdu musí mať náležitosti uvedené v ustanovení § 220 ods. 2 CSP, musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyrovnáť so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a ich myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený, nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať správnosť rozsudku; odôvodnenie musí byť súčasne preskúmateľné.

22. Po prejednaní veci odvolací súd dospel k záveru, že konanie na súde prvej inštancie je postihnuté vadou z dôvodu nedostatočnej preskúmateľnosti odôvodnenia, pretože odôvodnenie napadnutého rozsudku je síce obsiahle, ale neobsahuje jasný a zrozumiteľný výklad opodstatnenosti, zákonnosti a spravodlivosti rozhodnutia. Súd v odôvodnení rozsudku uviedol nepodstatné údaje o dôvode rozhodnutia bez nariadenia pojednávania a o publikáciách konkrétnych autorov, ale jasným, stručným a zrozumiteľným spôsobom neuviedol všetky svoje skutkové zistenia a najmä právny záver o neopodstatnenosti žalobného návrhu. Pokiaľ aj citoval obsah publikácií odborníkov na zmenkové právo, tento obsah vecne nespojil so zisteným skutkovým a svojím vlastným právnym záverom. Odôvodnenie tak vyznieva chaoticky, zmätočne, nejasne a v konečnom dôsledku aj nepresvedčivo, a tak odvolací súd dospel k tomu, že súd prvej inštancie sa jasným a zrozumiteľným spôsobom nevysporiadal so všetkými skutočnosťami, ktoré boli pre vydanie rozhodnutia podstatné.

23. Z obsahu spisu je zrejmé, že predmetom konania je nárok žalobcu vyplývajúci z vlastnej vistazmenky vystavenej žalovanou pôvodne vo forme blankozmenky na zabezpečenie nárokov - v stovkách súdnych konaní vystupujúcej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. - s najväčšou pravdepodobnosťou zo spotrebiteľskej zmluvy o úvere, ktorej číslo je uvedené aj na samotnej zmenke. Smernica Rady č. 87/102/EHS z 22. 12. 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru (ďalej len „Smernica“), používanie zmieniek v spotrebiteľských zmluvách nezakazuje, ale podľa čl. 10 Smernice jednoznačne členské štáty môžu povoliť používanie zmieniek v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú

ochranu spotrebiteľa. Pojem vhodnej ochrany spotrebiteľa treba vykladať so zreteľom na čl. 14 Smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany spotrebiteľa. Vhodnú ochranu spotrebiteľa je preto potrebné chápať ako celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa vyplývajúci z predpisov práva únie a judikatúry Súdneho dvora EÚ zahŕňajúci aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offa skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Hlavným rizikovým prvkom z pohľadu ochrany spotrebiteľa je abstraktný charakter zmenky, ktorý inak nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní práva zo zmenky prihliadal na kauzu pôvodného právneho vzťahu, t.j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal, či táto obsahuje nekalé zmluvné podmienky.

24. Na základe toho sa súd mal v prvom rade s ohľadom na uprednostňované práva spotrebiteľov ex offa zamerať na platnosť zmluvy, na základe ktorej vznikla pohľadávka zabezpečená zmenkou, resp. posudzovať okolnosť, či pôvodnému veriteľovi (dodávateľovi) vôbec vzniklo právo na vyplnenie blankozmenky. Na tento účel, i s poukazom na ustanovenie § 295 CSP, mal súd - bez ohľadu na to, že ide o konanie podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 - zisťovať aj samotný obsah zmluvy, ktorá bola podkladom pre vystavenie zmenky a na tento účel postupom súladným s procesným predpisom vykonať ďalšie dôkazy, najmä oboznámením sa so samotnou zmluvou o úvere, ako aj s obsahom exekučného konania pre vymoženie pohľadávky pôvodného veriteľa spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., ak takéto konanie bolo vedené. V súlade s právom Európskej únie, ktorým je Slovenská republika viazaná a ktoré má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, mal súd posudzovať, či v tomto prípade môže byť použiteľná vnútroštátna právna úprava, ktorá umožnila za istých okolností do 31. 12. 2010 zmenky používať aj v spotrebiteľských vzťahoch (zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii, Zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov). Na tom základe sa súd mal zaoberať platnosťou uvedenej zmluvy a aj tým, či zmenka vôbec vznikla, resp. či nie je neplatná na podklade Občianskeho zákonníka v ustanoveniach o právnych úkonoch a o spotrebiteľských zmluvách (§ 39, § 52 a nasl.). Pri hodnotení platnosti zmluvy o úvere by bolo nutné vychádzať aj zo záveru, že v spotrebiteľských zmluvách sa za neprijateľnú podmienku považuje aj dohoda o uplatnení Obchodného zákonníka; aj keby zmluvné strany uzatvorili zmluvu o úvere ako "absolútny obchod" podľa ustanovení Obchodného zákonníka, nie je táto skutočnosť prekážkou prednostnej aplikácie príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách.

25. V prípade bezpečného zistenia, že v danom prípade medzi žalovanou a spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s. r. o. išlo o spotrebiteľskú zmluvu o úvere, s ohľadom na výnimočnosť spotrebiteľského vzťahu a potreby súdnej ochrany spotrebiteľa mal súd prvej inštancie aplikovať ustanovenia obsiahnuté v Zákone o spotrebiteľských úveroch. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv v praxi je poväčšine to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. S prihliadnutím na možný výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy má v prípade pochybnosti dôkazné bremeno na preukázanie nesporebného charakteru zmluvy dodávateľ, resp. jeho právny nástupca. Existujúce pochybnosti sa v súdnom konaní odstraňujú spôsobom upraveným pre dôkazné konanie, čo znamená, že nesporebný charakter musí byť bezpečne preukázaný spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti.

26. Rešpektovanie výlučne abstraktného charakteru zmenky je neprijateľné vo svetle judikatúry Súdneho dvora EÚ, ktorý vyslovil všeobecnú zásadu o špecifikách súdneho konania prebiehajúceho v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom; súdy musia zabezpečiť spotrebiteľom právnu ochranu podľa ustanovení Smernice Rady č. 93/13/EHS, čo potvrdzuje aj Čl. 14 Smernice Rady č. 87/102/EHS. Ak totiž pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, ide o zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. Abstraktný charakter zmenky bol spochybnený v ustanovení § 4 ods. 6 Zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy o úvere, podľa ktorého bolo v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby zakázané splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smel podľa zákona prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak šlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s

predchádzajúcou vetou veriteľ nesmel prijať a bol povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

27. Pokiaľ ide o dohodu o vyplňovacom práve zmenky, táto - ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie - mala byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre spotrebiteľa. Neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovať v oblasti spotrebiteľských právnych vzťahov mu nemôže byť na ujmu. V tejto súvislosti je právne významné aj ustanovenie § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Ak ide o také dojednanie o zmenke, ktoré nezohľadňuje právne predpisy na ochranu spotrebiteľa, ide o dojednanie v rozpore s ustanovením § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a na podklade takéhoto dojednania zmenka nemohla byť platne vystavená a ani platne indosovaná.

28. Jednou zo základných zásad práva Európskej únie je zásada, podľa ktorej sú členské štáty povinné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa a zároveň sú povinné zabezpečiť, aby sa nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách neuplatňovali, resp. neboli záväzné. Vzhľadom na to aplikáciou procesného práva má súd túto povinnosť naplniť, čo znamená, že v prípade uplatnenia nároku zo zmenky mal ex offio skúmať, či vystaviteľom zmenky nie je spotrebiteľ. Aj keď vnútroštátna právna úprava platná do 31. 12. 2010 umožňovala používať zmenky aj v spotrebiteľskom vzťahu, použitie zmenky ako takej v spotrebiteľskom právnom vzťahu v skutočnosti nie je úplne v súlade s právom EÚ na ochranu spotrebiteľa. Vnútroštátna právna úprava do 31. 12. 2010 nezabezpečila vhodnú ochranu spotrebiteľa na základe Smernice 87/102/EHS v konaní o nároku zo zmenky a zákonodarca túto skutočnosť zmenil až zrušením dovtedajšieho zákona o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. a prijatím nového zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, účinného od 01. 01. 2011. Zmenkové právo ako také v súdnom konaní znevýhodňuje žalovaného zmenkového dlžníka, a keďže podľa článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky právo EÚ má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, vnútroštátna právna úprava, ktorá umožnila za istých okolností do 31. 12. 2010 zmenky používať aj v spotrebiteľských vzťahoch (ako je opísané vyššie), môže byť nepoužiteľná. Na podklade takejto úvahy je možné dospieť aj k právnomu záveru o tom, že z takej zmenky nemôže vzniknúť platný zmenkový záväzok.

29. Súd prvej inštancie riešil v prvom rade splatnosť zmenky, ktorej nesprávnosť mala mať za následok neplatnosť zmenky, no vôbec sa nezaoberal tým, či zmenka nevznikla na základe spotrebiteľského vzťahu tak, ako odvolací súd opísal vo vyššie uvedených častiach odôvodnenia svojho rozhodnutia. Vzhľadom na to a v spojení s právnym záverom odvolacieho súdu o nepreskúmateľnosti prvostupňového rozhodnutia odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba žalobcu zamietnutá, zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, v ktorom súd prvej inštancie bude postupovať v naznačenom smere. Odvolací súd v závere poznamenáva, že rozhodnutie o trovách konania v napadnutom rozsudku v nadväznosti na zamietnutie žalobného návrhu nebolo správne, pretože v prípade úspechu žalovanej, ktorej trovy v konaní nevznikli, bolo potrebné rozhodnúť, že žalovanej sa náhrada trov nepriznáva (v zmysle zákona č. 99/1963 Zb. OSP účinného do 30. 06. 2016).

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).